کتابخانه‌ی اگزوتیکس · راهنمای نگهداری

کبوتر زینتی (فاخته‌ی حلقه‌دار)

برگه‌ی مرجع عملی برای نگهداری درست فاخته‌ی خانگی: قفس، تغذیه و گریت، برنامه‌ی مراقبت، رفتار، بیماری‌های شایع کبوترسانان و نشانه‌های اورژانسی.

دکتر مهدیار رمزگویان — دامپزشک حیوانات اگزوتیک

Photo: “Barbary Dove on Tenerife”, Polinova, CC BY-SA 4.0, via Wikimedia Commons

این راهنما درباره‌ی کدام پرنده است؟

در بازار ایران «کبوتر زینتی» به دو گروه گفته می‌شود: **فاخته‌ی حلقه‌دار خانگی** (Ringneck / Barbary Dove) که پرنده‌ی کوچک و آرام داخل خانه است، و **نژادهای کبوتر اهلی** (کبوتر چاهی اهلی‌شده با نژادهای فانتزی مثل چتری و پاپوشی) که معمولاً در لانه‌ی بیرونی (کفترخانه) نگهداری می‌شوند. تمرکز این راهنما روی **فاخته‌ی حلقه‌دار** است؛ اما اصول تغذیه، بهداشت و بیماری‌ها برای کبوترهای زینتی هم تقریباً یکسان است.

۱. کارت اطلاعات سریع

نام فارسی	کبوتر زینتی، فاخته‌ی حلقه‌دار خانگی
نام علمی	*Streptopelia risoria* (فرم اهلی؛ با نام *S. roseogrisea* f. domestica هم آمده است)
طول عمر	معمولاً ۱۰ تا ۱۵ سال؛ با مراقبت خوب گاهی بیشتر از ۲۰ سال
اندازه‌ی بالغ	طول حدود ۲۶ تا ۳۰ سانتی‌متر؛ وزن تقریبی ۱۲۰ تا ۱۷۰ گرم (بسته به رده و جثه)
سطح دشواری	آسان؛ یکی از مناسب‌ترین پرنده‌ها برای مبتدی‌ها و خانه‌های آرام
رژیم	دانه‌خوار: مخلوط دانه‌ی کبوتر/فاخته + پلت مخصوص کبوترسانان + کمی سبزی + گریت نامحلول و منبع کلسیم
دما	دمای معمول خانه (حدود ۱۸ تا ۲۷ درجه) مناسب است؛ از کوران، گرمای بالای ۳۰ درجه و آفتاب مستقیم بی‌سایه دوری کنید
نور	روز و شب منظم (حدود ۱۰ تا ۱۲ ساعت تاریکی و آرامش)؛ نور طبیعی غیرشیشه‌ای یا لامپ فول‌اسپکتروم پرنده مفید است
رطوبت	رطوبت معمول خانه کافی است؛ ظرف حمام مرتب لازم است
اجتماعی/تنها	اجتماعی و آرام؛ جفتی یا گروهی بهتر است، اما فاخته‌ی تکی با تعامل روزانه‌ی کافی هم سازگار می‌شود
صدا	هوهوی آرام و کوتاه (coo)؛ مناسب آپارتمان

۲. مناسب چه کسی است؟ آیا انتخاب درستی است؟

فاخته پرنده‌ی کسی است که حضور یک موجود زنده‌ی آرام را در خانه می‌خواهد، نه پرنده‌ای که حرف بزند یا ساعت‌ها با او بازی کند. منقارش قلاب ندارد، گاز گرفتنش تقریباً بی‌خطر است، و برخلاف طوطی‌ها جیغ نمی‌کشد و وسایل خانه را نمی‌جود. در عوض، فاخته پرنده‌ای «دستی» به معنای طوطی‌ها نیست؛ بیشتر دوست دارد نزدیک شما باشد تا اینکه نوازش شود.

انتخاب مناسبی است اگر...

- در آپارتمان زندگی می‌کنید و صدا برایتان مهم است.
- بچه‌ی کوچک دارید و پرنده‌ای کم‌خطر و صبور می‌خواهید.
- وقت روزانه‌ی محدودی دارید، اما می‌توانید هر روز تمیزکاری و غذا را منظم انجام دهید.
- از تماشای رفتار طبیعی پرنده (حمام، آفتاب‌گیری، هوهو و تعظیم) لذت می‌برید.

بهتر است صبر کنید اگر...

- پرنده‌ای می‌خواهید که حرف بزند، ترفند یاد بگیرد یا مدام روی دستتان بنشیند.
- گربه یا سگ شکارگری در خانه دارید و نمی‌توانید اتاق پرنده را جدا کنید.
- جای کافی برای قفسی **طولانی** (نه فقط بلند) ندارید.
- عضوی از خانواده نقص ایمنی جدی دارد (به بخش بهداشت در صفحه‌های بعد نگاه کنید) و هنوز با پزشکش مشورت نکرده‌اید.

> **پرنده‌ی وحشی را به خانه نیاورید**
>
> فاخته‌ی خانگی پرنده‌ای اهلی و پرورشی است. قمری خانگی (Laughing Dove)، یاکریم/فاخته‌ی طوقی (Collared Dove) و فاخته‌های وحشی ایران پرنده‌ی آزادند؛ صید و نگهداری آن‌ها هم از نظر قانونی و هم از نظر رفاه حیوان درست نیست و پرنده‌ی وحشی در قفس معمولاً دچار استرس شدید و آسیب می‌شود. همیشه پرنده‌ی **پرورشی** از پرورش‌دهنده‌ی مطمئن بخرید. اگر جوجه یا پرنده‌ی آسیب‌دیده‌ی وحشی پیدا کردید، با دامپزشک یا مراکز امداد حیات‌وحش اداره‌ی محیط زیست تماس بگیرید.

۳. محل نگهداری و تجهیزات

قفس: طول مهم‌تر از ارتفاع است

فاخته پرواز افقی دارد و از نشیمنی به نشیمن دیگر یا از کف به نشیمن می‌پرد؛ از میله‌ها بالا نمی‌رود. برای همین قفس **کشیده و افقی** خیلی بهتر از قفس بلند و باریک است. فاخته وقتی شب یا ناگهان بترسد، عمودی به سمت سقف می‌پرد («پرش وحشت»)؛ در قفس خیلی بلند سرعت می‌گیرد و ممکن است پوست سرش زخمی شود.

شرایط	حداقل پیشنهادی (طول × عرض × ارتفاع)	توضیح
یک فاخته	حدود ۸۰ × ۵۰ × ۵۰ سانتی‌متر	هرچه طولانی‌تر بهتر؛ همراه با ساعت‌ها پرواز آزاد روزانه در اتاق امن
یک جفت	حدود ۱۰۰ × ۵۰ × ۶۰ سانتی‌متر یا بیشتر	دو ظرف غذا و آب برای جلوگیری از رقابت

شرایط	حداقل پیشنهادی (طول × عرض × ارتفاع)	توضیح
گروه یا کبوترهای زینتی	پرنده‌خانه (آویاری) یا کفترخانه‌ی سرپوشیده	بخشی سرپوشیده و بی‌کوران، توری ریز ضد موش و گربه، کف قابل‌شستشو

- **فاصله‌ی میله‌ها:** حدود ۱ تا ۱٫۵ سانتی‌متر تا سر پرنده بین میله‌ها گیر نکند.
- **نشیمن‌ها:** چوب طبیعی با قطرهای مختلف (حدود ۱٫۵ تا ۲٫۵ سانتی‌متر) در دو سر قفس، نه وسط مسیر پرواز. فاخته **سکوی صاف** یا تخته‌ی پهن را هم دوست دارد؛ چون پاهایش برای راه رفتن روی زمین ساخته شده است.
- **کف و بستر:** کاغذ ساده یا کاغذ بدون جوهر رنگی که روزانه عوض می‌شود؛ می‌گذارد رنگ و حجم مدفوع را ببینید. از تراشه‌ی چوب سدر/کاج معطر و بستر گرد و خاکی پرهیز کنید.
- **ظرف‌ها:** ظرف غذا و آب پهن و سنگین روی کف یا سکو؛ فاخته از زمین دانه برمی‌چیند. یک ظرف جداگانه برای گریت.
- **ظرف حمام:** ظرف کم‌عمق (۲ تا ۳ سانتی‌متر آب ولرم) چند بار در هفته.
- **لانه (فقط برای جفت پرورشی):** سبد یا کاسه‌ی لانه‌ی کم‌عمق؛ برای پرنده‌ی تک یا جفت هم‌جنس لانه نگذارید تا تخم‌گذاری تحریک نشود.

جای قفس، نور و دما

- قفس را در اتاقی که خانواده در آن رفت‌وآمد دارند، اما **کنار دیوار** و دور از در، پنجره‌ی پرکوران، کولر، بخاری و آشپزخانه بگذارید. یک طرف قفس که به دیوار تکیه دارد به پرنده احساس امنیت می‌دهد.
- آفتاب مستقیم از پشت شیشه پرتو UVB را عبور نمی‌دهد؛ آفتاب‌گیری کوتاه و تحت نظر در هوای ملایم بیرون (با سایه و آب در دسترس، و در قفس امن) یا لامپ فول‌اسپکتروم پرنده با فاصله‌ی توصیه‌شده‌ی سازنده مفید است.
- شب‌ها اتاق را تاریک و ساکت نگه دارید؛ یک چراغ‌خواب کم‌نور کمک می‌کند اگر پرنده با صدای ناگهانی بیدار شد، بتواند ببیند و در تاریکی به در و دیوار نکوبد.

> **خطرهای پنهان داخل خانه**
>
> بخار ظروف نچسب (تفلون/PTFE) وقتی بیش از حد داغ شوند برای همه‌ی پرنده‌ها کشنده است. اسپری‌ها، خوشبوکننده‌ها، شمع معطر، دود سیگار و قلیان، و بخار مواد شوینده را هم از پرنده دور نگه دارید. هنگام پرواز آزاد: پنجره‌ها و درها بسته، پنکه‌ی سقفی خاموش، آینه و شیشه‌ی بزرگ پوشیده، ظرف آب باز و قابلمه‌ی داغ در دسترس نباشد. جزئیات بیشتر در مقاله‌ی «سموم خانگی و مسمومیت پرندگان» در سایت.

۴. تغذیه

کبوترسانان دانه را **پوست‌نکنده و کامل** می‌بلعند و در سنگدان آسیاب می‌کنند؛ برخلاف طوطی‌ها و فنچ‌ها پوست دانه را جدا نمی‌کنند. به همین دلیل گریت نامحلول برای آن‌ها بخشی از دستگاه گوارش است، نه یک مکمل اختیاری. پلت مخصوص طوطی برای فاخته مناسب نیست؛ ترکیب و اندازه‌اش برای این خانواده طراحی نشده است.

جزء رژیم	سهم تقریبی	توضیح
مخلوط دانه‌ی کبوتر/فاخته (ارزن، گندم، ذرت شکسته‌ی ریز، سورگوم، ماش/عدس ریز، کافشه و...)	بخش اصلی	دانه‌ی تمیز، بی‌بو و بدون گرد و کپک؛ دانه‌ی کپک‌زده خطر آفلاتوکسین دارد

جزء رژیم	سهم تقریبی	توضیح
پلت مخصوص کبوترسانان	حدود یک‌چهارم تا یک‌سوم	کمبودهای ویتامین و مواد معدنی رژیم دانه‌ای را جبران می‌کند؛ کم‌کم و مخلوط با دانه معرفی شود
سبزی برگ‌سبز ریزشده (کاهو برگ‌تیره، اسفناج کم، کلم بروکلی، جوانه‌ی تازه)	مقدار کم، چند بار در هفته	کاملاً شسته؛ باقی‌مانده را بعد از چند ساعت بردارید
گریت نامحلول ریز (مخصوص کبوتر) + پوسته‌ی صدف یا منبع کلسیم	همیشه در ظرف جدا	کلسیم به‌ویژه برای ماده‌ها در دوره‌ی تخم‌گذاری حیاتی است
آب تازه	همیشه	روزانه عوض و ظرف شسته شود؛ کبوترسانان آب را مکیده می‌نوشند و به ظرف عمیق‌تر از ظرف طوطی نیاز دارند

چه ندهیم

- آووکادو، شکلات، کافئین، الکل، غذای شور و چرب و سرخ‌کرده
- نان و برنج پخته به‌عنوان غذای اصلی (کالری بی‌ارزش، خطر ترش شدن در چینه‌دان)
- دانه‌ی کپک‌زده، نم‌کشیده یا بودار
- ریختن دانه روی خاک باغچه یا جایی که کبوتر و گنجشک وحشی هم می‌خورند

دفعات و مقدار

- دانه و پلت یک یا دو بار در روز؛ هر وعده آن‌قدر که تا وعده‌ی بعد تمام شود.
- پوسته‌ها را هر روز فوت کنید یا ظرف را خالی و دوباره پر کنید؛ ظرفی که «پر به نظر می‌رسد» ممکن است فقط پوسته داشته باشد.
- وزن را هفتگی با ترازوی گرمی ثبت کنید؛ کاهش بیش از حدود ۱۰٪ وزن معمول نشانه‌ی هشدار است.

۵. برنامه‌ی مراقبت

روزانه

- ☐ تعویض آب و شستن ظرف آب
- ☐ غذای تازه و حذف پوسته‌ها
- ☐ عوض کردن کاغذ کف و نگاه به مدفوع
- ☐ چند دقیقه مشاهده: اشتها، وضعیت پر، تنفس
- ☐ پرواز آزاد امن یا وقت‌گذرانی کنار شما
- ☐ شب: تاریکی و سکوت

هفتگی

- ☐ وزن‌کشی و ثبت در دفترچه
- ☐ شستن کامل ظرف‌ها و نشیمن‌ها
- ☐ ظرف حمام ۲ تا ۳ بار
- ☐ بررسی گریت و منبع کلسیم
- ☐ نگاه به پاها، ناخن‌ها و منقار
- ☐ بررسی لانه/تخم در جفت‌ها

ماهانه و سالانه

- ☐ شستشو و ضدعفونی کامل قفس (و آبکشی خوب)
- ☐ تعویض نشیمن‌های فرسوده
- ☐ بررسی تاریخ و کیفیت دانه‌ی انبارشده
- ☐ سالانه: معاینه‌ی دامپزشک پرندگان و آزمایش مدفوع
- ☐ برای کبوترهای بیرونی: کنترل جونده و حشره

۶. رفتار، دست‌آموزی و هندلینگ

- **هوهو و تعظیم:** نرها معمولاً با گردن پف‌کرده تعظیم می‌کنند و هوهوی بلندتری دارند؛ ماده‌ها هم هوهو می‌کنند. تعیین جنسیت از ظاهر مطمئن نیست و آزمایش DNA از پر یا خون دقیق‌ترین روش است.

- **آفتاب‌گیری:** فاخته گاهی به پهلو دراز می‌کشد و یک بال را بالا می‌گیرد؛ این رفتار طبیعی و نشانه‌ی آرامش است، نه بیماری.
- **ضربه با بال:** وقتی از قلمرو یا لانه دفاع می‌کند، با بال ضربه می‌زند یا نوک می‌زند؛ دردناک نیست و معمولاً با گذشت فصل جفت‌گیری کم می‌شود.
- **اعتمادسازی:** آرام حرکت کنید، کنار قفس بنشینید و با دست دانه‌ی مورد علاقه (مثلاً کافشه یا ارزن) تعارف کنید. بسیاری از فاخته‌ها کم‌کم روی دست یا شانه می‌نشینند، به‌ویژه اگر از جوجگی با انسان بزرگ شده باشند.
- **گرفتن درست:** پرنده را از بالا با یک یا دو دست طوری بگیرید که بال‌ها به بدن چسبیده بمانند و پاها بین انگشتانتان باشد. هرگز از دم نگیرید؛ کبوترسانان در ترس شدید پرهای دم را به‌راحتی می‌ریزند.
- **کوتاه کردن پر بال:** برای فاخته‌ی داخل خانه معمولاً توصیه نمی‌شود؛ پرواز ورزش اصلی اوست و پرنده‌ی بال‌کوتاه هنگام فرار از ترس ممکن است به سینه زمین بخورد. ایمن کردن اتاق راه بهتری است.

چرا تخم گذاشته؟ من که نر ندارم!

فاخته‌ی ماده بدون نر هم تخم می‌گذارد (معمولاً دو تخم در هر نوبت). تخم‌گذاری مکرر کلسیم و ذخایر بدن را تخلیه می‌کند. تخم‌ها را فوراً برندارید (ممکن است بلافاصله دوباره بگذارد)؛ بگذارید چند هفته روی آن‌ها بخوابد یا با تخم مصنوعی عوض کنید، لانه را حذف کنید، طول روز را کوتاه کنید و منبع کلسیم را همیشه در دسترس بگذارید. اگر تخم‌گذاری پشت‌سرهم ادامه یافت، با دامپزشک مشورت کنید.

۷. مشکلات شایع سلامت و نشانه‌های هشدار

پرندگان طعمه‌اند و بیماری را تا جایی که بتوانند پنهان می‌کنند. وقتی فاخته «آشکارا» بیمار به نظر می‌رسد، معمولاً بیماری چند روز یا بیشتر پیش رفته است. تشخیص و درمان همه‌ی موارد زیر کار دامپزشک پرندگان است؛ از درمان خودسرانه با داروهای «کبوتری» بازار پرهیز کنید، چون درمان نابجا تشخیص را سخت‌تر و گاهی وضعیت را بدتر می‌کند.

مشکل	نشانه‌هایی که باید ببینید	نکته
تریکومونیازیس (کانکر)	پلاک زرد/سفید پنیری در دهان و گلو، سختی بلع، آبریزش دهان، لاغری	در کبوترسانان بسیار شایع؛ از طریق آب و غذای مشترک و غذا دادن به جوجه منتقل می‌شود
پارامیکسوویروس کبوتر (PPMV-1)	کج شدن گردن، چرخیدن، خطا در برداشتن دانه، اسهال آبکی و حجیم، لرزش	بسیار مسری در گروه‌ها؛ واکسیناسیون کبوترهای گروهی را با دامپزشک هماهنگ کنید
سالمونلوز (پاراتیفوئید)	اسهال سبز مزمن، لاغری، ورم مفصل بال یا پا، لنگش، مرگ جوجه‌ها	قابل انتقال به انسان؛ بهداشت دست را جدی بگیرید
کلامیدیوز (اورنیتوز)	ترشح چشم و بینی، پلک متورم، تنفس صدادار، مدفوع سبز، بی‌حالی؛ گاهی بدون نشانه	قابل انتقال به انسان؛ تشخیص فقط با آزمایش
انگل‌های داخلی (کرم‌ها، کوکسیدیا)	لاغری با اشتهای خوب، پر نامرتب، مدفوع شل، کرم در مدفوع	آزمایش مدفوع سالانه و برای هر پرنده‌ی تازه‌وارد
آبله‌ی پرندگان	برجستگی‌های زگیل‌مانند روی پلک، منقار و پاها؛ گاهی پلاک در دهان	پشه ناقل است؛ پرنده‌های بیرونی را با توری ضد پشه محافظت کنید
تخم‌گیری و تخم‌گذاری مزمن	زور زدن، نشستن کف قفس، دم جنبان، شکم متورم، بی‌حالی	تخم‌گیری اورژانس است

مشکل	نشانه‌هایی که باید ببینید	نکته
کمبود کلسیم	ضعف، لرزش، تخم با پوسته‌ی نازک یا نرم	منبع کلسیم و رژیم کامل پیشگیری اصلی است
مشکلات چینه‌دان و سنگدان	چینه‌دان پر و نرم که خالی نمی‌شود، بوی ترش از دهان، برگرداندن غذا	غذای نامناسب و نبود گریت از عوامل زمینه‌ای‌اند
آسیب ناشی از ترس شبانه	زخم پوست سر، پرهای کنده‌شده، خون روی قفس	قفس کم‌ارتفاع‌تر، چراغ‌خواب، جای آرام

بهداشت و بیماری‌های مشترک انسان و پرنده

بعد از تمیز کردن قفس یا دست زدن به پرنده دست‌هایتان را با آب و صابون بشویید؛ قفس را در آشپزخانه یا سینک ظرف‌شویی نشویید؛ هنگام تمیزکاری‌های پرگرد و خاک (به‌ویژه کفترخانه) ماسک بزنید. کودکان کوچک، سالمندان، زنان باردار و افراد دارای نقص ایمنی باید بیشتر مراقب باشند. اگر خودتان دچار علائم شبه‌آنفلوانزا یا ذات‌الریه شدید، به پزشک بگویید که پرنده دارید.

۸. چه زمانی فوراً به دامپزشک اگزوتیک مراجعه کنیم؟

این نشانه‌ها منتظر ماندن نمی‌خواهند — همان روز:

- نشستن کف قفس با پرهای پف‌کرده، چشم‌های نیمه‌بسته یا بی‌حالی واضح
- تنفس با دهان باز، تکان خوردن دم با هر نفس، یا صدای تنفس
- بیش از ۲۴ ساعت غذا نخوردن یا ناتوانی در بلعیدن
- خونریزی (از جمله پر خونی شکسته یا زخم سر بعد از ترس شبانه)
- زور زدن بدون دفع تخم، یا ماده‌ای که تخم‌گذاری کرده و ناگهان بی‌حال شده
- کج شدن گردن، چرخیدن، تشنج یا ناتوانی در ایستادن
- استفراغ مکرر، اسهال خونی یا مدفوع سیاه
- تماس با بخار تفلون، اسپری یا سم؛ حمله‌ی گربه یا سگ — حتی اگر زخمی دیده نمی‌شود
- افتادن در آب یا قرار گرفتن در گرمای شدید (تنفس دهان‌باز، بال‌های بازمانده از بدن)

تا رسیدن به کلینیک

پرنده را در جعبه‌ی حمل کوچک و تاریک با حوله‌ی تمیز کف آن بگذارید، محیط را گرم و آرام نگه دارید (نه داغ)، در مسیر آب داخل جعبه نگذارید تا خیس نشود، و نمونه‌ی تازه‌ی مدفوع یا تخم غیرعادی و فهرست غذا و وزن‌های ثبت‌شده را همراه ببرید. خودسرانه دارو، روغن یا مایعی به حلق پرنده نریزید.

۹. چک‌لیست خرید و انتخاب فاخته‌ی سالم

پرنده

- ☐ هوشیار، کنجکاو، ایستاده روی هر دو پا
- ☐ چشم‌های روشن و باز، بدون ترشح یا ورم پلک

فروشنده و شرایط

- ☐ پرنده‌ی پرورشی با سن مشخص، نه صیدشده
- ☐ قفس‌های تمیز و پرنده‌های کم‌تراکم

- ☐ منافذ بینی تمیز و منقار سالم و جفت‌شونده
- ☐ داخل دهان صورتی و بدون پلاک زرد
- ☐ عضله‌ی سینه پر؛ استخوان سینه تیز و برجسته نباشد
- ☐ پر صاف و کامل؛ ناحیه‌ی مقعد تمیز
- ☐ مدفوع شکل‌دار با بخش سفید اورات؛ نه آبکی، سبز یا خونی
- ☐ تنفس آرام با منقار بسته
- ☐ هیچ پرنده‌ی بی‌حال یا مرده‌ای در همان محل نباشد
- ☐ فروشنده درباره‌ی رژیم قبلی و سابقه‌ی بیماری توضیح بدهد
- ☐ برنامه‌ی قرنطینه‌ی ۳۰ تا ۴۵ روزه در خانه داشته باشید
- ☐ معاینه‌ی دامپزشک و آزمایش مدفوع در هفته‌ی اول
- ☐ تعیین جنسیت DNA اگر قصد جفت کردن دارید

۱۰. پرسش‌های متداول

فاخته‌ی من به پهلو دراز کشیده و بالش را باز کرده؛ مریض است؟

اگر در آفتاب یا زیر نور است، چشم‌هایش باز است و با نزدیک شدن شما بلند می‌شود، به احتمال زیاد آفتاب‌گیری طبیعی است. اگر همراه با پف کردن، بی‌اشتهایی یا تنفس سخت است، بیماری را جدی بگیرید.

یکی بس است یا دو تا بگیرم؟

هر دو ممکن است. فاخته‌ی تکی با تعامل روزانه با شما سازگار می‌شود؛ جفت کم‌استرس‌تر است اما بیشتر با هم پیوند می‌گیرند تا با شما. اگر نمی‌خواهید جوجه‌کشی کنید، دو ماده یا دو نر (با تأیید DNA) نگه دارید؛ دو ماده هم ممکن است تخم بگذارند.

می‌توانم فاخته را با مرغ عشق یا قناری در یک قفس نگه دارم؟

توصیه نمی‌شود. طوطی‌سانان کوچک ممکن است به پای فاخته آسیب بزنند، نیازهای غذایی متفاوت است و برخی بیماری‌ها بین گونه‌ها منتقل می‌شوند. در پرنده‌خانه‌ی بزرگ، فقط با نظر دامپزشک و پس از قرنطینه.

فاخته را می‌شود رها کرد تا پرواز کند و برگردد؟

فاخته‌ی خانگی مثل کبوتر جلد آموزش برگشت ندیده و حس جهت‌یابی‌اش برای این کار قابل اتکا نیست؛ پرنده‌ی سفید یا روشن هم طعمه‌ی آسانی برای شکارچیان است. پرواز آزاد فقط داخل اتاق امن یا پرنده‌خانه.

چرا گریت لازم است؟ مرغ عشقم گریت نمی‌خورد.

کبوترسانان دانه را با پوست می‌بلعند و سنگدانشان با کمک ذرات گریت آن را آسیاب می‌کند؛ طوطی‌سانان پوست دانه را با منقار جدا می‌کنند و نیازشان متفاوت است. گریت را در ظرف جدا و به مقدار کم بگذارید، نه مخلوط در غذا.

چند وقت یک بار به دامپزشک ببرم؟

یک بار بلافاصله بعد از خرید (معاینه و آزمایش مدفوع)، بعد سالانه، و هر زمان که رفتار، اشتها، وزن یا مدفوع تغییر کرد.

هشدار پایانی: این راهنما برای آموزش صاحبان پرنده تهیه شده و **جایگزین معاینه و تشخیص دامپزشک نیست.** هیچ دارو یا دوزی در آن ذکر نشده است؛ در صورت بروز هر نشانه‌ی بیماری، به دامپزشک پرندگان/اگزوتیک مراجعه کنید.

برای مطالعه‌ی بیشتر: مقاله‌ی «نگهداری کبوتر زینتی»، تریکومونیازیس، پارامیکسوویروس کبوتر، سالمونلوز کبوتر، علائم بیماری حیوانات اگزوتیک و قرنطینه‌ی حیوان جدید در **exoticsbymahdiyar.ir**

دکتر مهدیار رمزگویان — exoticsbymahdiyar.ir · آبان ۱۴۰۵ (اکتبر ۲۰۲۶)